

Asia

Ehdotus palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettamisestä työhön toiseen jäsenvaltioon annetun direktiivin 96/71/EY muuttamisesta

Kokous

Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Viro on esittänyt pyrkivänsä poliittiseen yhteisymmärrykseen TSTK-neuvostossa 23.10.2017.

Puheenjohtajan kompromissiehdotukseen sisältyy edelleen useita kohtia, joista ei päästy sopuun 11.10.2017 pidetyssä coreperin kokouksessa.

Coreperin kokouksessa jäsenvaltioilla oli edelleen näkemyseroja muun muassa direktiivin soveltamisesta kuljetusalaa sekä siitä, tuleeko kuljetusalaa säännellä joko erityislainsäädännössä tai tässä direktiivissä. Myös nk pitkäaikaisesta lähettamisestä sekä sen aikarajasta on edelleen näkemyseroja.

Neuvostoasiakirjaa ei ole vielä saatu. Alla olevat kannat perustuvat coreper-asiakirjaan.

Suomen kanta

Yleistä

Suomi tukee tavoitetta parantaa lähetettyjen työntekijöiden yhdenvertaista kohtelua työntekomaan omien työntekijöiden kanssa sekä yritysten tasapuolisten kilpailuedellytysten edistämistä. Suomi tarkastelee ehdotusta kokonaisuutena ja tavoitteena on saavuttaa oikeudellisesti johdonmukainen ja oikeusvarmuutta edistävät muotoilut, joilla turvataan yritysten tasapuoliset kilpailuedellytykset ja työntekijöiden yhdenvertainen kohtelu.

Kuljetusalaa koskevat kirjaukset

Puheenjohtajan ehdotukset ovat olleen riittämättömiä tähän mennessä osalle jäsenmaista kuljetusalaa koskevien kirjausten osalta. Asiaa on käsitelty ainoastaan johdantolausekkeessa. Komissio on antanut maantieliikenteen osalta ehdotuksensa 31.5.2017 (liikennepaketti). Osa jäsenmaista kytkee maantieliikennepaketin käsittelyn lähetettyjä työntekijöitä koskevan sääntelyn osalta tämän ehdotuksen käsittelyyn. Osa jäsenmaista haluaa kuljetusalan erityiskysymyksiä käsiteltäväksi kuljetusalan erityislainsäädännössä osa tässä direktiivissä. Pelkona on myös, että näiden asioiden kytkeminen yhteen voi johtaa siihen, että tästäkään direktiivistä ei saada sopua aikaan.

Suomi on valmis osana kompromissia etsimään sopivia ratkaisuja ja muotiluja maantieliikennealan ongelmien ratkaisemiseksi joko johdantolausekkeessa tai artiklassa. Lähetettyjen työntekijöiden muutosdirektiivin hyväksymisedellytysten kannalta on olennaista löytää ratkaisu maantieliikenteen kuljetusalaa koskevaan asiaan poliittisella tasolla. Suomi voi osana kompromissia hyväksyä muun muassa kirjauksen transit- liikenteen kuulumisesta lähetettyjen direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle sekä kirjauksista, joilla selkeytetään tämän direktiivin soveltamista kuljetusalalle.

Lähtökohtaisesti Suomi ei ole tukenut ehdotusta kuljetusalan johdantolausekkeesta 10), jolla käytännössä todetaan kuljetusalan osalta ongelmia tämän direktiivin soveltamisessa tai alan mahdollisesta kuulumisesta direktiivin sääntelyn ulkopuolella.

Pitkäkestoiset lähettämiset

Puheenjohtaja esittää erityissäännöstä pitkäkestoisiin lähettämisiin eli yli [24] kuukauden lähettämistilanteisiin ja tiettyjä poissuljentaperusteita säännöksen soveltamisessa (työsuhteen solmimista ja päättämistä koskevat asiat mukaan lukien kilpailukieltolausekkeet sekä ammatilliset lisäeläkkeet). Säännöstä sovellettaisiin, kun lähettämisen kesto ylittää esitetyn (24 kk) aikarajan. Tämän jälkeen lähetettyyn työntekijään tulisi soveltaa yhdenvertaista kohtelua työntekomaan kansalaisten kanssa työehtojen osalta lukuun ottamatta edellä mainittuja poissuljentaperusteita. Osana kompromissia Suomi voi tukea myös lyhyempää aikaa pitkäkestoisen lähettämisen säännöksen soveltamiselle ottaen huomioon sen, että lähettämisen keskimääräiset kestot ovat neljä kuukautta. Myös tähän asiaan mahdollisesti otettava viiteaika on Suomen hyväksyttävissä. Suomi voi olla joustava mahdollisesti pitkäkestoisen lähettämisen osalta lisäeläkkeitä koskevasta poissuljennasta.

Täytäntöönpano ja siirtymäaika

Suomi voi olla joustava myös täytäntöönpanoajassa. Lähtökohtaisesti Suomi pyrkii mahdollisimman lyhyeen siirtymäaikaan. Pidemmän siirtymäajan hyväksyttävyyteen vaikuttaa saavutettava ratkaisu erityisesti kuljetusalan kysymyksessä, mikä on neuvotteluissa keskeinen elementti kompromissin saavuttamiseksi asiassa.

Lisät ja kustannuskorvaukset työntekokohteessa ja tietojen avoimuus

Puheenjohtaja esittää uutena asiana täsmennyksiä johdantolausekkeeseen 7 b) ja 3 artiklan 1. kohdan (gb) alakohtaan. Näillä ehdotuksilla täsmennettäisiin tiettyjen lisiä tai **kustannuskorvausta (allowances [...] or reimbursement of expenditure) koskevien vaatimusten soveltamista lähetettyihin työntekijöihin** samoin ehdoin kuin niitä sovelletaan paikallisiin työntekijöihin. Näitä olisivat matkustamista, ruokailua ja majoitusta koskevat lisät tai kustannuskorvaukset, jotka liittyvät matkustamiseen, ruokailuun ja asumiseen lähetetyn työntekijän tilapäisessä työskentelyvaltiossa (host state). Puheenjohtajan ehdotus ei kata kustannuksia, jotka aiheutuvat alkuperämaasta tilapäiseen työntekomaahan lähettämistä. Nämä kustannukset jäisivät alkuperämaan säännöksiin ja työsopimuksessa sovittujen ehtojen alaan. Lisät tai kustannuskorvaukset tulisivat sovellettavaksi ainoastaan, kun lähetetyn työntekijän työskentelypaikka muuttuu työskentelyvaltiossa tai työnantaja lähettää työntekijän (sent) työhön toiseen työkohteeseen (työmatka).

Puheenjohtaja esittää myös selkeyttäviä johdantolausekkeitä liittyen korvauksen laskentasaantoon. Jos ilmenee epäselvyyttä sen suhteen, mikä osa maksettavista eristä on korvausta (eli palkkaa "remuneration" ja mikä todellista kustannusten korvausta "cost"), katsottaisiin epäselvissä tilanteissa maksu kustannusten korvaukseksi, jos asia ei käy ilmi työsopimukseen sovellettavan kansallisen lainsäädännön, asetusten, hallinnollisten määräysten ja työehtosopimusten perusteella. Johdantolauseke 12 c) pyrkii täsmentämään tätä asiaa ja johdantolauseke 12b) sitä, miten korvauksen (palkan) vertailu tehdään korvauksen kokonaissumman perusteella ottaen huomioon kuitenkin työntekomaan pakolliset korvaukset. Suomi voi tukea johdantolausekkeen 12b) täsmennyksiä siitä, että palkan vertailussa tulisi tarkastella maksettua kokonaiskorvausta (palkkaa) lähetetyille työntekijälle, eikä vain yksittäisiä elementtejä, kun verrataan työntekomaassa pakollisena maksettavaksi tulevaa korvausta. Suomi voi olla joustava neuvotteluissa ja tarvittaessa ottaa asia artiklatasolle. Suomi voi tukea myös johdantolauseketta 12c) selkeyttävänä asiana.

Suomi voi osana kompromissia tukea ehdotuksia ja muotoiluja, joilla pyritään selkeyttämään ehdotusta sen suhteen mitä tarkoitetaan lisillä (onko osa palkkaa) ja kustannuskorvauksilla. Kustannuskorvaukset ovat käytännössä eriä, joita ei huomioida tehtäessä vertailua siitä täyttääkö lähetetyille työntekijälle maksettu korvaus (palkka) työntekomaan lain ja yleissitovien työehtosopimuksen mukaisen tason.

Suomelle ongelmattomat ehdotukset

Suomi voi tukea puheenjohtaja ehdotuksia, jotka koskevat:

- vähimmäispalkan käsitteen muuttamista korvaukseksi

- lähetettyjen vuokratyöntekijöiden yhdenvertaista kohtelua työntekomaan työntekijöiden kanssa ja käyttäjäyritykselle tiedonantovelvoitteita työehdoista ja lähetetyn vuokratyöntekijän työntekopaikan muuttumisesta,
- erityissäännöstä pitkäkestoista lähettämistä eli yli esimerkiksi 24 kuukauden lähettämistilanteista
- direktiivin soveltamisalan laajentamista kattamaan rakennusalan lisäksi myös muut toimialat.

Suomi voi tarvittaessa hyväksyä myös 24 kuukautta lyhyemmän ajan määrittelemisen pitkäaikaiseksi lähettämiseksi (esimerkiksi 12 kuukautta).

Suomen kannalta ehdotukset eivät muuttaisi lakiin tai yleissitovaan työehtosopimukseen perustuvaa lähetettyjen työntekijöiden työehtojen määräytymistä.

Ehdotukset majoituksen laatua koskevista vaatimuksista ovat ongelmattomia Suomelle tai puheenjohtajan esittämässä muodossa johdantolausekkeessa että myös artiklatasolla, jos neuvotteluissa siihen päädytään osana kompromissia. Kyseessä ei olisi uuden kansallisen veloitteen säätämivelvoitteesta, vaan ainoastaan voimassa olevien kansallisten säätöjen soveltamisesta lähetettyihin työntekijöihin.

Avoimuuden periaatteen noudattaminen on keskeistä niin palvelujen tarjoajien kuin työntekijöiden kannalta. Suomi voi hyväksyä esitykset veloitteesta antaa tietoa kansallisilla nettisivuilla korvauksen (palkan) kaikista elementeistä ja pitkäkestoissa lähettämisisä sovellettavista laajemmista työehdoista. Suomi voi myös hyväksyä sen, että nettisivujen puutteet näiden tietojen osalta voidaan ottaa huomioon määrättäessä rangaistusseuraamuksia veloitteiden rikkomisesta.

EU:n pimeän työn foorumi – uudet johdantolausekkeet

Lähettämiseen liittyvien väärinkäytösten torjumiseksi tehtävä työ EU:n foorumin puitteissa on Suomen tavoitteiden mukaista. Suomi voi tukea puheenjohtajan ehdotuksia.

Pääasiallinen sisältö

Ehdotuksilla pyritään edistämään lähetettyjen työntekijöiden yhdenvertaista kohtelua työntekomaan työntekijöiden ja ulkomaisen palveluntarjoajan työntekijöiden kesken sekä edistämään yritysten tasapuolisempia kilpailuedellytyksiä.

Vähimmäispalkka käsitteen muutos” korvaus”-käsitteeksi

Puheenjohtaja esittää vähimmäispalkkaa koskevan säännöksen muuttamisesta korvaamalla ”vähimmäispalkka” käsite termillä ”korvaus”.

Matkakustannukset

Puheenjohtaja esittää uutena asiana täsmennyksiä johdantolausekkeeseen 7 b) ja 3 artiklan 1. kohdan (gb) alakohtaan. Näillä ehdotuksilla täsmennettäisiin tiettyjen lisiä tai **kustannuskorvausta (allowances [...] or reimbursement of expenditure) koskevien vaatimusten soveltamista lähetettyihin työntekijöihin** samoin ehdoin kuin niitä sovelletaan paikallisiin työntekijöihin. Näitä asioita olisivat matkustamista, ruokailua ja majoitusta koskevat lisät tai kustannuskorvaukset, jotka liittyvät matkustamiseen, ruokailuun ja asumiseen lähetetyn työntekijän tilapäisessä työskentelyvaltiossa (host state). Puheenjohtajan ehdotus ei kata kustannuksia, jotka aiheutuvat alkuperämaasta tilapäiseen työtekomaahan lähettämisestä. Nämä kustannukset jäisivät alkuperämaan säännöksiin ja työ sopimuksessa sovittujen ehtojen alaan. Lisät tai kustannuskorvaukset tulisivat sovellettavaksi ainoastaan, kun lähetetyn työntekijän työskentelypaikka muuttuu työskentelyvaltiossa tai työnantaja lähettää työntekijän (sent) työhön toiseen työkohteeseen (työmatka).

Puheenjohtaja esittää myös selkeyttäviä johdantolausekkeitä liittyen korvauksen laskentasääntöön. Jos ilmenee epäselvyyttä sen suhteen, mikä osa maksettavista eristä on korvausta (remuneration eli palkkaa) ja mikä todellista kustannusten korvausta (cost), katsottaisiin epäselvissä tilanteissa maksu kustannusten korvaukseksi, jos asia ei käy ilmi työ sopimukseen sovellettavan kansallisen lainsäädännön, asetusten, hallinnollisten määräysten ja työehtosopimusten perusteella. Johdantolauseke 12 c) pyrkii täsmentämään tätä asiaa ja johdantolauseke 12b) sitä, miten korvauksen (palkan) vertailu tehdään korvauksen kokonaissumman perusteella ottaen huomioon kuitenkin työtekomaan pakolliset korvaukset.

Pitkäkestoiset lähettämiset (yli 24 kk)

Pitkäkestoisiin eli yli 24 kk kestäviin lähettämisiin puheenjohtaja esittää uutta säännöstä lähetettyjen työntekijöiden yhdenvertaisen kohtelun edistämiseksi suhteessa työtekomaan paikallisten työntekijöiden kanssa. Puheenjohtaja esittää säädettäväksi ainoastaan työehdoista, jotka lähetetylle työntekijälle tulee turvata sen lisäksi mitä nykyään direktiivin 96/717EY 3 artiklan 1. kohdassa on säädetty lukuun ottamatta työsuhteen solmimista ja päättämistä koskevia menettelyjä, kilpailukieltolausekkeitä ja ammatillisia lisäeläkkeitä. Vähimmäistasoa paremmilla työehdoilla pitkäkestoisissa lähettämistilanteissa pyritään edistämään lähetettyjen työntekijöiden yhdenvertaista kohtelua paikallisten työntekijöiden kanssa. Poissuljenta näistä paremmista tietyistä ehdoista on ehdotuksessa tehty ns. negatiivisen listan kautta. Näiden poissuljettavien asioiden

osalta sääntely kuuluu työntekijän lähtömaan/työsopimukseen muutoin sovellettavan lain kautta säädeltäviksi.

Kuljetusalaa koskeva johdantolauseke

Puheenjohtaja on ehdottanut johdantolauseetta 10), jolla käytännössä todetaan kuljetusalan osalta ongelmia tämän direktiivin soveltamisessa. Osa jäsenmaista haluaa kuljetusalaa säädeltävän myös lähettämisten osalta kuljetusalaa koskevassa erityislainsäädännössä ja osa tässä direktiivissä, johon lisittäisi kuljetusalaa koskeva erityissäännös. Asia liittyy myös 31.5.2017 annettuun liikennepuolen pakettiin.

EU:n pimeän työn foorumi – uudet johdantolausekkeet 14 b) ja 14 c)

Lähettämiseen liittyvien väärinkäytösten torjumiseksi tehtävä työ EU:n foorumin puitteissa sen mandaatin mukaisesti on Suomen tavoitteiden mukaista. Väärinkäytösten valvonta ja evaluointi on yleisellä tasolla foorumin mandaatin mukaista ja jäsenmaiden viranomaisten yhteistyön edistäminen ja tehostaminen myös valvontatoimien osalta kuuluu foorumin työhön. EU-foorumin tulee työskennellä tässä asiassa yhteistyössä lähetettyjen työntekijöiden asiantuntijaryhmän kanssa. Myös 14c) johdannon tavoitteet hallinnollisen yhteistyön tehostamisesta siten kuin direktiivi 96/71/EY ja sen täytäntöönpanodirektiivi edellyttävät on keskeistä. EU-foorumin tulisi mandaatin mukaisesti tukea ja mahdollistaa tiedonvaihto ja yhteistyö.

Muut avoimena olevat kysymykset

Direktiivin soveltamisalan laajentaminen koskemaan rakennusalan lisäksi muita aloja ja ehdotus lähetettyjen vuokratyöntekijöiden yhdenvertaisesta kohtelusta eivät vaikuta Suomeen, koska kansallinen lainsäädäntö on jo näiden ehdotusten mukainen.

Lisäksi puheenjohtaja esittää täsmennettäväksi, että lähetettynä olosta maksettavat lisät katsotaan osaksi korvausta (palkkaa), elleivät ne ole tosiasiallista kustannusten korvausta, mikä johtuu lähettämisestä kuten matka, ruoka ja majoituskustannusten korvaukset. Kyse on laskusäännöstä sen suhteen, mitä eriä huomioidaan arvioitaessa sitä, täyttyykö lähetetyille työntekijälle maksettava korvaus (palkka) työntekomaan palkkaa koskevat vaatimukset. Ehdotus vastaa nykyistä oikeustilaa.

U-jatkokirjelmän perusmuistiossa TEM2017-00157 on kuvattu keskeinen neuvottelutilanne Maltan puheenjohtajakaudella.

Poliittisesti vaikeita asioita neuvotteluissa ovat edelleen: 1) palkkaa koskevat ehdotukset, jolla muutettaisiin ”vähimmäispalkkakäsité” ”korvaus”-käsitteeksi ja tämän muutoksen aiheuttamat vaikutukset jäsenmaissa ja 2) pitkäkestoista lähettämistä (yli 24 kk) koskeva ehdotus lähetettyjen työntekijöiden yhdenvertaisesta kohtelusta

paikallisten työntekijöiden kanssa ja asiassa sovellettava aikaraja sekä uutena asiana 3) ehdotus majoitusta, ruokailua ja asumista koskevien kustannuskorvausten soveltamisesta lähetettyihin työntekijöihin samoin kuin niitä sovelletaan paikallisiin työntekijöihin työntekomaassa, kun lähetetyn työntekijän työkohde vaihtuu tilapäisessä työntekomaassa. Jäsenmaiden kannat ovat jakautuneet näiden ehdotusten osalta.

Vähemmän keskustelua on aiheuttanut soveltamisalan laajennus rakennusalan lisäksi myös muille sektoreille sekä vuokratyötilanteissa lähetettyjen vuokratyöntekijöiden pakollinen yhdenvertainen kohtelun työehtojen osalta työntekomaan työntekijöiden kanssa sekä käyttäjäryityksen uudet tiedonantovelvoitteet.

Suotuisimpien sääntöjen soveltaminen

Säännöstä siitä, että lähetettyyn työntekijään voidaan soveltaa 3 artiklan 1. -6. säännöksistä riippumatta suotuisampia työehtoja, on Suomen tavoitteiden mukainen. Se ottaa huomioon taustalla olevan työ sopimukseen muutoin sovellettavan lain mahdollisesti suotuisimmat säännökset kuin mitä työntekomaan säännökset ovat.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 53 1 ja 62 artiklat, tavallinen lainsäätämisyjärjestys

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentin vastuuvaiokunta on työllisyys- ja sosiaaliasioiden valiokunta (EMPL). Komitean on määrä äänestää asiasta 16.10.

Raportööreinä ovat Elisabeth Morin-Chartier (EPP, FR), Agnes Jongerius (S&D, NL).

Kansallinen valmistelu

Ehdotusta on käsitelty EU 28 työoikeusjaostossa.

EU-ministerivaliokunta 18.10.2017

Suuri valiokunta 20.10.2017

Eduskuntakäsittely

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on antanut ehdotuksesta lausunnon suurelle valiokunnalle.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ehdotus koskee työoikeutta, joka kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 21 kohdan mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella on tarkoitus luoda tasavertaiset kilpailuedellytykset kotimaisille yrityksille suhteessa ulkomaisten palvelujen tarjoajien kanssa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Lähetettyjä työntekijöitä koskevan direktiivin (96/71/EY) muutosehdotuksen (KOM(2016) 128) käsittely keskeytyi NL:n pj-kaudella 11 (lähinnä itäisen) jäsenvaltion parlamentin annettua nk keltaisen kortin eli toissijaisuusmoitteen asian johdosta. Komissio vastasi keltaiseen korttiin 20.7. Se ilmoitti pitävänsä ehdotuksensa muuttumattomana ja totesi sen olevan toissijaisuusperiaatteen mukainen. Tämä on ollut myös Suomen näkemys.

Aihe jakaa edelleen voimakkaasti jäsenvaltioita. Erityisesti eräillä itäisen Euroopan mailla on kielteinen näkemys asiaan, kun taas läntisessä Euroopassa, johon palveluntarjonta pääosin suuntautuu, ehdotukseen suhtaudutaan yleisesti varsin myönteisemmin.

Asiakirjat

Neuvostoasiakirjaa ei ole vielä saatu
COM(2016) 128 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Kantanen Päivi, puh.+358 50 396 0194 paivi.kantanen(at)tem.fi
Heinonen Liisa puh. + 358 50 396 0605 liisa.heinonen(at)tem.fi

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Asiasanat	lähetetyt työntekijät, palvelujen vapaa liikkuvuus, työehtosopimukset, työoikeus, työllisyys- sosiaalipolitiikka- terveys- ja kuluttaja-asiat -neuvosto
Hoitaa	STM, TEM, VM
Tiedoksi	EUE, OKM, OM, SM, UM, VNK, YM
